

Persbericht

PB13-027
22 april 2013
9.30 uur

220 duizend Nederlanders voelen zich zwaar belast door mantelzorg

- Ruim 1,5 miljoen actieve mantelzorgers in 2012
- 1 op de 7 mantelzorgers voelt zich tamelijk zwaar tot zwaar belast

Ruim anderhalf miljoen mensen in Nederland geven intensief of langdurig mantelzorg. Van deze mantelzorgers voelt 1 op de 7, ongeveer 220 duizend personen, zich tamelijk zwaar tot zwaar belast. Onder 50- tot 65-jarigen bevinden zich de meeste mantelzorgers, maar de 85-plussers geven met 24 uur per week de meeste mantelzorg.

Dit blijkt uit de landelijke cijfers van de eerste gezamenlijke Gezondheidsmonitor van GGD'en, het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). In 2012 hebben ongeveer 400 duizend personen (19 jaar en ouder) meegedaan aan het grootschalige onderzoek.

Meer door vrouwen

Vrouwen geven vaker mantelzorg dan mannen (15 om 9 procent). De meeste mantelzorgers bevinden zich in de leeftijdsgroep 50 tot 65 jaar (19 procent). Het aantal uren mantelzorg dat per week gegeven wordt, neemt vanaf de pensioenleeftijd toe: tot 65 jaar geven mantelzorgers tussen de 8 en 11 uur per week mantelzorg, voor 65- tot 75-jarigen is het gemiddeld 14 uur en voor de 85-plussers is dit zelfs 24 uur.

Intensief en langdurig zorgen voor een ander kan als zwaar worden ervaren. Van de mantelzorgers voelt 14 procent zich tamelijk zwaar tot zwaar belast. Dit komt overeen met zo'n 220 duizend personen. Mantelzorgers die zich zwaar belast voelen geven gemiddeld meer uren zorg: 23 uur ten opzichte van gemiddeld 9 uur door mantelzorgers die zich niet zwaar belast voelen.

Vanwege de vergrijzing zal de druk op de mantelzorgers de komende jaren eerder toe- dan afnemen. Ouderen hebben immers vaker beperkingen en chronische ziekten, en zullen daardoor vaker zorg nodig hebben. Uit het onderzoek blijkt dat van de 65-tot 75-jarigen bijvoorbeeld 20 procent een of meer beperkingen heeft in bewegen, horen of zien. Bij 75- tot 85-jarigen is dit 38 procent en bij 85-plussers 66 procent. Ook het aandeel mensen dat een langdurige aandoening (zoals reuma, hartaandoening) heeft, neemt toe met de leeftijd. Van de 19- tot 30-jarigen heeft 39 procent minimaal één langdurige aandoening, van de 50- tot 55-jarigen is dat 61 procent en van de 85-plussers is dit 86 procent.

Toelichting

Gezamenlijke Gezondheidsmonitor

De Gezondheidsmonitor is een samenwerkingsproject tussen het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en de GGD-en. Er is gezamenlijk data verzameld over een achttal gezondheids- en leefstijlgerelateerde onderwerpen. Het onderzoek is uitgevoerd in 2012 en had de bevolking van 19 jaar en ouder als doelpopulatie. In totaal zijn ongeveer 400 duizend mensen geënquêteerd.

Mantelzorg

Mantelzorg is onbetaalde zorg die gegeven wordt aan een bekende uit iemands omgeving, zoals de partner, ouders, kind, burens of vrienden, als deze persoon voor langere tijd ziek, hulpbehoevend of gehandicapt is. Het gaat hierbij om onbetaalde zorg van meer dan acht uur per week of van minimaal drie maanden.

Voor de berekening van het aantal mantelzorgers in Nederland zijn alleen mensen meegenomen die op het moment van enquêtering aangaven ook daadwerkelijk mantelzorg te verlenen.

Functiebeperkingen

Dit zijn beperkingen volgens de OESO-indicator. De OESO-indicator (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) is gebaseerd op de volgende 7 vragen over vaardigheden:

1. Een gesprek volgen in een groep van drie of meer personen (zo nodig met hoorapparaat)
2. Met één andere persoon een gesprek voeren (zo nodig met hoorapparaat)
3. Kleine letters in de krant lezen (zo nodig met bril of contactlenzen)
4. Op een afstand van 4 meter het gezicht van iemand herkennen (zo nodig met bril of contactlenzen)
5. Een voorwerp van 5 kilo, bijv. een volle boodschappentas 10 meter dragen
6. Rechtop staand kunnen bukken en iets van de grond oppakken
7. 400 meter aan een stuk lopen zonder stil te staan (zo nodig met stok)

Antwoordcategorieën op deze vragen zijn: zonder moeite; met enige moeite; met grote moeite; kan niet. Een respondent heeft een beperking als hij of zij op minstens één van de 7 vragen met 'kan niet' of 'met grote moeite' antwoordt.

Langdurige aandoeningen

Van 18 aandoeningen en een restcategorie 'overige aandoeningen' wordt gevraagd of mensen deze in de afgelopen 12 maanden hebben gehad. Van drie van die aandoeningen wordt ook gevraagd of men die ooit heeft gehad. Daarnaast wordt gevraagd naar suikerziekte. Het gaat om het percentage personen dat één of meer van de volgende aandoeningen heeft of in de laatste 12 maanden heeft gehad: aandoening elleboog, pols of hand; aandoening van de nek of schouder; astma, COPD; beroerte, hersenbloeding, herseninfarct; chronische eczeem; chronische gewrichtsontsteking; darmstoornissen langer dan 3 maanden; duizeligheid met vallen; gewrichtsslijtage van heupen of knieën; hartaandoening; hartinfarct; hoge bloeddruk; kanker; migraine of ernstige hoofdpijn; onvrijwillig urineverlies (incontinentie); psoriasis; rugaandoening; suikerziekte (hierbij wordt de referentieperiode van 12 maanden niet genoemd); vernauwing bloedvaten in buik of benen.

Tabel 1. Mantelzorg 2012*

	Mantelzorgers	W.v. zwaar belast	Uren mantelzorg
	%	%	uren per week
Totaal	12,1	14,3	10,8
Mannen	9,3	12,5	11,1
Vrouwen	14,8	15,5	10,6
19 tot 30 jaar	4,4	11,7	8,3
30 tot 40 jaar	6,4	14,9	10,7
40 tot 50 jaar	13,2	16,6	9,6
50 tot 55 jaar	19,5	14,2	8,3
55 tot 65 jaar	19,1	13,2	9,4
65 tot 75 jaar	14,0	12,4	13,9
75 tot 85 jaar	11,9	17,3	21,4
85 jaar en ouder	7,7	17,4	24,4

Bron: Gezondheidsmonitor 2012, GGD'en, CBS en RIVM

Tabel 2. Functiebeperkingen en langdurige aandoeningen 2012*

	1 of meer functiebeperkingen	1 of meer langdurige aandoeningen
	%	%
Totaal	14,8	57,8
Mannen	12,0	51,1
Vrouwen	17,4	64,3
19 tot 30 jaar	4,5	39,4
30 tot 40 jaar	6,1	44,3
40 tot 50 jaar	11,2	52,6
50 tot 55 jaar	16,6	60,6
55 tot 65 jaar	17,3	67,6
65 tot 75 jaar	20,2	75,1
75 tot 85 jaar	38,2	83,1
85 jaar en ouder	66,0	86,4

Bron: Gezondheidsmonitor 2012, GGD'en, CBS en RIVM